

„Vyráběl jsme si v podzemí tzv. žarky, ponorné varíče, ve kterých jsme si připravovali čaj apod. Stávalo se, že si v nich někdo svářel slanou vodu, to pak vyrazilo pojistky a tím tu hořely strašné motory...“

„Hygiena: V podzemí byly nejdříve latriny, měly se vyvážet. Později byly zrušeny, používalo se jedně vyhrazené štoly...“

„Mrtví z Richardu se odváželi k uhlennému nádraží, kde se vykopal hrob, pak se vozili někam ke Kamýku...“

Dobrovolní pracovníci v Terezíně

Vzdělávací oddělení zajišťuje od svého vzniku vzdělávací programy nejen pro skupiny z Čech, ale také ze zahraničí. Velká část takovýchto skupin přijíždí z Německa a z Rakouska.

Vynikající pomocí při vedení těchto skupin se ukázali být dobrovolní pracovníci, kteří pracují při vzdělávacím oddělení již od 90. let. Tito mladí lidé jsou do Terezína vysíláni většinou dvěma organizacemi: německou „Aktion Sühnezeichen Friedensdienst“ a rakouskou organizací „Gedenkdienst“. Dobrovolníci vykonávají v Terezíně svou civilní službu nebo zde stráví rok dobrovolnou prací na vzdělávacím oddělení. Jejich úkoly jsou velice rozmanité a jsou spojené se vzdělávacími programy. Přijímají přihlášky německy mluvících skupin a připravují ve spolupráci s pedagogy a opatrovníky skupin program pro pobyt v bývalém terezínském ghettu, na jehož realizaci také posléze participují.

Sami se podílejí i na vytváření vzdělávacích materiálů. Takto byly v letošním roce vytvořeny nové workshopy. V roce 2004 se podíleli na dvou větších projektech. Prvním bylo zorganizování koncertu v půdním prostoru Magdeburšských kasáren dne 8. 5. 2004 (viz Zpravodaj 2/2004), který se setkal s velkým úspěchem. Druhý projekt, nazvaný „Zeitzeugenprojekt“, spočívá ve videodokumentaci vzpomínek památníků na historii Terezínského ghetta. Ti zatím pravidelně přijíždějí do Terezína, kde se školními skupinami besedují o tom, co prožili. Nahrávky, které by chtěli pořídit dobrovolní pracovníci s podporou Památníku Terezín, by však měly sloužit v době, kdy se bývalí vězňové již nebudou schopni osobně diskusí a besed zúčastňovat.

Je tedy patrné, že dobrovolní pracovníci představují pro vzdělávací oddělení, a tedy i pro celý Památník Terezín významnou pomoc. Památník tímto děkuje všem svým bývalým i budoucím dobrovolníkům.

.. Ohlédnutí zpět...

Terezínská tryzna

Dne 16. května 2004 se na Národním hřbitově v Terezíně konala Terezínská tryzna. Byla zahájena v 10:00 hodin nástupem čestné stráže a kladením věnců a kytic. Hlavní projev přednesl předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Lubomír Zaorálek. Po projevech dalších řečníků zazněly křesťanská a židovská modlitba a část Requiem od Giuseppe Verdiho.

Tryzny se jako každoročně zúčastnilo mnoho představitelů zahraničních zastupitelství, politických stran, církvi, bývalých vězňů a mnoho dalších hostů a návštěvníků.

A look back...

The Terezín Remembrance

On May 16th, 2004, the Terezín Remembrance was held at the National Cemetery in Terezín. It began at 10am with the appearance of an honour guard and the laying of wreaths and flowers. The main address was given by the chairman of the lower house of the Czech parliament Lubomír Zaorálek. After further addresses by other speakers there were Christian and Jewish prayers, and a part of Verdi's Requiem

.“I was sent to the electrical workshops, and in this job I had the opportunity to move across the whole of our site. When I arrived at Richard there were about 30 of us in the workshop, a month later only 20, and by Christmas 12. As an electrician I could move through the galleries, I changed the light bulbs. I sent letters home via the civilian workers...“

“The caps were mainly green, and black-hearted, mostly Germans and also Austrians...“

“During the work at Richard there wasn't enough drinking water. The prisoners brought it from the camp in kettles, there were only a few, and so people often drank the water that dripped from the (limestone) walls of the corridors...“

“Underground, we made 'incandescent lamps', submersible water boilers in which we made tea and so on. It happened that someone heated up salt water, and then the fuses went and so the motors burned horribly...“

“Hygiene: In the underground areas there were initially latrines, that should be emptied. Later these were closed, and one of the disused galleries was used...“

“The dead from Richard were taken to the coal railway station, where graves were dug, and later transported somewhere towards Kamýk...“

Volunteer workers at Terezín

The Education department has since its creation run a programme for groups not just from the Czech Republic, but also from abroad. A large proportion of these groups come from Germany and Austria.

Outstanding help in leading these groups has come from the volunteers who have worked in the Education department since 1990. These young people are generally sent to Terezín by two organisations: the *Aktion Sühnezeichen Friedensdienst* in Germany and the *Gedenkdienst* in Austria. Volunteers perform their civilian national service at Terezín or spend a year doing voluntary work with the department. Their tasks are extremely diverse, and relate to the educational programmes. They assess the applications of German-speaking groups, and in collaboration with teachers and group carers prepare programmes for residence in the former Terezín Ghetto, subsequently participating in their realisation.

The volunteers also contribute to the creation of teaching materials; it was in this way that two new workshops were created this year. In 2004 they also contributed to two larger projects. The first of these was a concert organised in the attic space of the former Magdeburg Barracks on May 8th (see Newsletter 2/2004), which was very successful. The second, called the *Zeitzeugenprojekt*, is based on the video documentation of eye witness recollections relating to the history of the Terezín Ghetto; such witnesses regularly travel to Terezín, where they explain to school groups what they lived through. The recordings, which the volunteer staff seek to make with the support of the Terezín Memorial itself, are intended for use when the former prisoners themselves will no longer be able to attend discussions and meetings in person.

It is clear, then, that volunteers are a major help not just to the Educational department, but to the whole Terezín Memorial. The Memorial would like to take this opportunity to offer its sincere thanks to all of its former and future volunteers.

A look back...

The Terezín Remembrance

On May 16th, 2004, the Terezín Remembrance was held at the National Cemetery in Terezín. It began at 10am with the appearance of an honour guard and the laying of wreaths and flowers. The main address was given by the chairman of the lower house of the Czech parliament Lubomír Zaorálek. After further addresses by other speakers there were Christian and Jewish prayers, and a part of Verdi's Requiem

Vyhlašení výsledků soutěží vzdělávacího oddělení Památníku Terezín

8. června 2004 se v půdním divadle bývalých Magdeburšských kasáren sešli ocenění účastníci výtvarné a literární soutěže, kterou Památník Terezín již tradičně vyhlašuje počátkem kalendářního roku. V roce 2004 se nechali soutěžící inspirovat myšlenkou, která se zároveň stala názvem VIII. ročníku výtvarné a X. ročníku literární soutěže „Zůstat člověkem.“ V literární části soutěže bylo vyučeno motto:

„Čeho se na nás dopustili druzi, s tím se už nějak vyrovnáme. Horší je to s tím, čeho jsme se na sobě dopustili sami.“
Rochefoucauld

Z vyhlášení výsledků soutěží... From the award ceremony...

was played.

As is the case every year, the Remembrance was attended by many representatives of foreign diplomatic missions, political parties and the Church, as well as by former prisoners and many other guests and visitors.

Announcement of the results of Education department competitions

On June 8th, 2004 the awards ceremony was held in the attic theatre of the former Magdeburg Barracks for the arts and literary competitions that are now traditionally announced by the Terezín Memorial at the beginning of the calendar year. In 2004, entrants were encouraged to be inspired by the idea that also formed the title of these, the 8th annual arts, and 10th annual literary, competitions - "To remain a person". The literary section was accompanied by a quotation:

„We will somehow come to terms with what others permit us; it is more difficult with that which we permit ourselves“
Rochefoucauld

The proof that this theme touched a nerve was to be found in the hundreds of works of art and literature submitted from every corner of the Czech Republic.

For the literary contest, entrants were divided into two categories: I - primary school pupils and gymnasium (grammar school) pupils of equivalent age; II - secondary school and gymnasium students.

In the literary contest, entrants could submit their works in three categories, in addition to which the Dr. Erik Polák Prize and special prizes were awarded.

The submitted essays, poems and reports concerned human fates not only during the last World War or its immediate aftermath; many tales and thoughts were described regarding the behaviour and acts of people in a variety of situations in the present day. The authors always attempted to emphasise moments of humanity in a personal manner.

The best of the submissions can be found on the Memorial's web pages.

12th Czech/German teachers' meeting

A twelfth meeting of teachers from the Czech Republic and Germany was held on August 24th-28th this year. The aim of these seminars is to deepen relations between the two countries, and jointly to consider the history played out sixty years ago in Europe. Participants discuss given themes and exchange their experiences in teaching this problem. German participants are also introduced to the activities of the Educational department of the Terezín Memorial, and to the opportunities available for holding teaching seminars at Terezín. Both Czech and German teachers make contacts on behalf of their schools that can later be improved still further by student exchanges.

Events at the Terezín Memorial - IV. quarter of the year

Oct. 1st-4th: "The history and symbolism of Auschwitz" - 3rd level seminar for Czech teachers, at Auschwitz

Nov. 20th-23rd: Historians' conference, at the Terezín Memorial

Nov. 25th-28th: "The Holocaust in education" 2nd level, international seminar for teachers, at the Terezín Memorial

Kontakty - Contacts

PAMÁTNÍK TEREZÍN

MALÝ FORTRESS

MUZEUM GHETTA

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA

Principiova alej 304, 411 55 Terezín

Mala pevnost - Small Fortress

tel.: 416-782 442, 416782131, fax: 416-782 245

Muzeum ghetto - Gheto Museum

tel.: 416-782 576, fax: 416-782 993

Magdeburšká kasárna - Magdeburg Barracks

tel.: 416-782 949

Středisko setkávání II. - Meeting Centre II.

tel.: 416-782 654

Odpovědný redaktor - Editor: Mgr. Naďa Štulcová; stulcova@pamatnik-terezin.cz

Foto - Photos: Památník Terezín

Anglický překlad - Translation Alastair Millar

Výtvarně zpracování - Design: Miroslav Veselý, František Hejda

look@look.cz

ZPRAVODAJ NEWSLETTER

VZDĚLÁVACÍ A INFORMAČNÍ BULLETIN
EDUCATIONAL AND INFORMATIVE BULLETIN

Sousouši Jiřího Sozanského v areálu bývalého krematoria koncentračního tábora v Litoměřicích
Sculptural group by Jiří Sozanský in the area of the former crematorium of the Litoměřice concentration camp

Ministerstvo školství České republiky / Ministry of Education of The Czech Republic

Projekt Matra nizozemského

Ministerstva zahraničí / The Matra Programme of the Dutch Foreign Ministry

Dům Anny Frankové, Amsterdam/Anne Frank House, Amsterdam

Památník Terezín / Terezín Memorial

2004